

เล่ม ๓๑ ตอนที่ ๑๖ ราชกิจจานุเบกษา ๕ มีนาคม ๒๔๘๓

พระราชบัญญัติ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฉบับที่ ๔)

พ.ศ. ๒๔๘๓

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๘๓

เป็นปีที่ ๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เล่ม ๓๑ ตอนที่ ๑๖ ราชกิจจานุเบกษา ๘ มีนาคม ๒๔๘๓

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๔๘๓”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๔๘๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔ ให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นสถานศึกษา และการวิจัย โดยมุ่งหมายจะส่งเสริมวิชาการชั้นสูง วิชาชั้นสูง และทะนุบำรุงวัฒนธรรมแห่งชาติ”

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๖ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๔๘๖

“มาตรา ๖ ทวิ การจัดตั้งคณะหรือแผนกอิสระชั้นใหม่ หรือการเลิกคณะ หรือแผนกอิสระที่ตั้งขึ้นใหม่ ให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา

เล่ม ๓๑ ตอนที่ ๑๖ ราชกิจจานุเบกษา ๘ มีนาคม ๒๔๙๗

การแบ่งแยกแผนกวิชาภายในคณะ หรือการเลิกล้ม
แผนกวิชา ให้กระทำโดยข้อบังคับของมหาวิทยาลัย”

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๗ ทวิ แห่ง
พระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๔๙๖

“มาตรา ๗ ทวิ บรรดาทรัพย์สินของจุฬาลงกรณ์มหา
วิทยาลัย จะต้องจัดการเพื่อประโยชน์ของมหาวิทยาลัย หรือ
ตามวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย ดังระบุไว้ในมาตรา ๔”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๔๙๖ ซึ่งได้แก้ไข
เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฉบับที่
๒) พ.ศ. ๒๔๙๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘ ให้มหาวิทยาลัยนี้อยู่ในความควบคุมดูแล
ของสภามหาวิทยาลัย ซึ่งประกอบด้วย

(๑) กรรมการโดยตำแหน่ง คือ รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงศึกษาธิการ อธิการบดี รองอธิการบดี คณบดี และ
หัวหน้าแผนกอิสระ

เล่ม ๑๑ ตอนที่ ๑๖ ราชกิจจานุเบกษา ๕ มีนาคม ๒๔๘๗

(๒) กรรมการที่คณะเลือกตั้งขึ้นจากบรรดาศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ หรืออาจารย์ ซึ่งเป็นหัวหน้าแผนกวิชาของคณะต่าง ๆ คณะละหนึ่งหรือสองคน แล้วแต่นายกสภามหาวิทยาลัยจะวินิจฉัย

(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งขึ้น เป็นจำนวนไม่เกินสองในสามของจำนวนกรรมการใน (๑) และกรรมการใน (๒) รวมกัน”

มาตรา ๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๔๘๖ และให้ให้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๒ สภามหาวิทยาลัยมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

(๑) จัดวางระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย

(๒) อนุมัติหลักสูตรวิชาต่าง ๆ

(๓) จัดหาวิธีการอันจะยังการศึกษาของมหาวิทยาลัยให้เจริญยิ่งขึ้น

เล่ม ๑๑ ตอนที่ ๑๖ ราชกิจจานุเบกษา ๘ มีนาคม ๒๔๘๗

(๔) เลือกตั้ง หรือถอดถอนคณะดี ห้วนน้ำแผนก
อิสระ และหัวหน้าแผนกวิชา

(๕) เสนอการแต่งตั้ง เลื่อนชั้น ถอดถอน ศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ของมหาวิทยาลัย

(๖) แต่งตั้ง เลื่อนชั้น ถอดถอน และควบคุมผู้
ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์ และเจ้าหน้าที่อื่นของมหาวิทยาลัย

(๗) อนุมัติให้ปริญญา อนุปริญญา ตามมาตรา ๓๐
มาตรา ๓๑ และมาตรา ๓๓

(๘) จัดตั้งงบประมาณของมหาวิทยาลัย

(๙) จัดวางระเบียบเกี่ยวกับการเงินและทรัพย์สิน
อย่างอื่นของมหาวิทยาลัย

(๑๐) พิจารณาและให้ความเห็นใด ๆ อันเกี่ยวกับ
มหาวิทยาลัย หรือเรื่องการศึกษาซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
ศึกษาธิการ หรืออธิการบดีเสนอขึ้นมา

(๑๑) ทำหน้าที่ อ.ก.พ. กระทรวง ตามกฎหมายว่าด้วย
ระเบียบข้าราชการพลเรือน เว้นแต่การให้ความเห็นชอบใน
การลงโทษไล่ออก ปลดออก และให้ออก

เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๑๖ ราชกิจจานุเบกษา ๕ มีนาคม ๒๔๘๗

(๑๒) หน้าที่อื่นเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยนี้ ซึ่งมีได้ระบุให้เป็นหน้าที่ของผู้ใดโดยเฉพาะ”

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๔๘๖ ให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๖ อธิการบดีนั้นจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งขึ้นโดยคำแนะนำของสภามหาวิทยาลัย จากผู้มีคุณวุฒิ ดังต่อไปนี้

(๑) ได้ปริญญาเอกของมหาวิทยาลัยนี้ หรือเทียบเท่ากัน ในวิชาที่มีการสอนในมหาวิทยาลัยนี้ หรือ

(๒) ได้ปริญญาชั้นใดชั้นหนึ่งของมหาวิทยาลัยนี้ หรือเทียบเท่ากัน ในวิชาที่มีการสอนในมหาวิทยาลัยนี้ และได้ทำการสอนวิชาในมหาวิทยาลัยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี หรือเคยดำรงตำแหน่งกรรมการสภามหาวิทยาลัยนี้มาแล้วรวมเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสี่ปี หรือเคยดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยนี้

เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๑๖ ราชกิจจานุเบกษา ๕ มีนาคม ๒๔๕๓

อธิการบดีดำรงตำแหน่งสองปี แต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนั้นต่อไปใหม่อีกก็ได้”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๔๔๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๗ อธิการบดีมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

(๑) ควบคุมดูแลการศึกษาในมหาวิทยาลัยให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ และข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

(๒) รับปรึกษาและให้ความเห็นแก่คณะบดี

(๓) ควบคุมการเงิน การพัสดุ สถานที่ และทรัพย์สินอื่นของมหาวิทยาลัย

(๔) รักษาวินัยของมหาวิทยาลัย

(๕) เป็นผู้แทนของมหาวิทยาลัยในกิจการทั่วไป

(๖) หน้าที่อื่นตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย หรือตามที่สภามหาวิทยาลัยมอบหมาย”

มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๔๔๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๑๖ ราชกิจจานุเบกษา ๘ มีนาคม ๒๕๕๗

“ มาตรา ๑๘ อธิการบดีอาจมีรองอธิการบดี เพื่อช่วย
เหลือในกิจการซึ่งจะได้มอบหมาย

รองอธิการบดีนั้น ให้สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งโดยคำ
แนะนำของอธิการบดี จากผู้มีความรู้เช่นเดียวกับความรู้ของ
อธิการบดี

รองอธิการบดีดำรงตำแหน่งชั่วคราวระยะเวลาที่อธิการบดีนั้น
ดำรงตำแหน่งอยู่ ”

มาตรา ๑๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๘ แห่งพระราช
บัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๕๔๖ และให้
ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ มาตรา ๑๘ เลขาธิการสภามหาวิทยาลัยต้องมีวิทยฐานะ
ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยนี้ หรือเทียบเท่ากันใน
วิชาที่^๕การสอนในมหาวิทยาลัยนี้ และ

(๑) ได้ทำการสอนวิชาในมหาวิทยาลัยนี้มาแล้วรวม
เป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี หรือ

(๒) ได้รับราชการมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบห้าปี ”

มาตรา ๑๒ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๐ ทวิ แห่ง
พระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๕๔๖

เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๑๖ ราชกิจจานุเบกษา ๕ มีนาคม ๒๔๘๗

“มาตรา ๒๐ ทวิ ผู้รักษาการแทนในตำแหน่งใด ต้องมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งนั้น และให้มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว ”

มาตรา ๑๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๔๘๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๑ ในคณะหนึ่งให้มีคณะกรรมการประจำคณะ ซึ่งประกอบด้วย คณบดีเป็นประธาน และผู้แทนแผนกวิชาต่าง ๆ ในคณะนั้น เท่าที่คณบดีจะได้เสนอขออนุมัติจากสภามหาวิทยาลัย แต่งตั้งจากบรรดาหัวหน้าแผนกวิชา ศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ หรืออาจารย์ ในแผนกนั้น แต่ต้องมีจำนวนไม่เกินสองคนต่อหนึ่งแผนก เป็นกรรมการ

ในแผนกอิสระ ให้มีคณะกรรมการประจำแผนก ซึ่งประกอบด้วย หัวหน้าแผนกอิสระเป็นประธาน และกรรมการอื่นอีกไม่เกินสี่คน ซึ่งหัวหน้าแผนกอิสระจะได้เสนอขออนุมัติจากสภามหาวิทยาลัย แต่งตั้งจากบรรดาศาสตราจารย์ รอง

เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๑๖ ราชกิจจานุเบกษา ๕ มีนาคม ๒๔๘๗

ศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ หรืออาจารย์ในแผนกอิสระ
นั้น

ให้คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำ
แผนกอิสระ แต่งตั้งผู้ใดผู้หนึ่งเป็นเลขานุการ”

มาตรา ๑๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๒ แห่งพระราช
บัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๔๘๖ และให้
ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๒ คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะ
กรรมการประจำแผนกอิสระ มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

(๑) วางระเบียบการภายในคณะ หรือแผนก เพื่อ
เสนอต่อสภามหาวิทยาลัย

(๒) วางหลักสูตรรายละเอียดสำหรับคณะ หรือ
แผนก เพื่อเสนอต่อสภามหาวิทยาลัย

(๓) วางระเบียบการสอบไล่เพื่อเสนอต่อสภามหา
วิทยาลัย และจัดการสอบไล่สำหรับคณะ หรือแผนก

(๔) รับผิดชอบและให้ความเห็นแก่คณบดี หรือ
หัวหน้าแผนกวิชาในกิจการของคณะหรือแผนก

เล่ม ๑๑ ตอนที่ ๑๖ ราชกิจจานุเบกษา ๘ มีนาคม ๒๔๘๗

(๕) เสนอการแต่งตั้ง เลื่อนชั้น หรือถอดถอน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์ และเจ้าหน้าที่อื่น ในคณะหรือ
แผนก ต่อสภามหาวิทยาลัย

(๖) จัดตั้งงบประมาณของคณะหรือแผนกเพื่อเสนอ
ต่อสภามหาวิทยาลัย

(๗) ทำหน้าที่ อ.ก.พ. กรม ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบ
ข้าราชการพลเรือน”

มาตรา ๑๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๔ แห่งพระราช
บัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๔๘๖ และ
ให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๔ กิจการในคณะหนึ่งๆ ของมหาวิทยาลัยนั้น
ให้อยู่ภายใต้บังคับบัญชาของคณบดี

คณบดีนั้น สภามหาวิทยาลัยจะได้เลือกตั้งจากบรรดา
หัวหน้าแผนกวิชาในคณะนั้น และดำรงอยู่ในตำแหน่งสืบ
แต่จะเลือกตั้งให้อยู่ในตำแหน่งนั้นอีกคราวละสปีก็ได้

กิจการในแผนกวิชานั้น ให้อยู่ภายใต้บังคับบัญชาของ
หัวหน้าแผนกวิชา

เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๑๖ ราชกิจจานุเบกษา ๕ มีนาคม ๒๕๓๗

หัวหน้าแผนกวิชานั้น สภามหาวิทยาลัยจะได้เลือกตั้งขึ้นจากบรรดาศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ หรืออาจารย์ ในแผนกวิชานั้น ๆ”

มาตรา ๑๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๖ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๕๑๖

“มาตรา ๒๖ ทวิ ผู้สอนในมหาวิทยาลัยนี้ มีดังนี้

๑. ศาสตราจารย์
๒. รองศาสตราจารย์
๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์
๔. อาจารย์”

มาตรา ๑๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๕๑๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๗ ศาสตราจารย์มีสองประเภท คือ ศาสตราจารย์ประจำ และศาสตราจารย์พิเศษ ซึ่งจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งขึ้นโดยคำแนะนำของสภามหาวิทยาลัย จากผู้มีความรู้ดังต่อไปนี้

เล่ม ๓๑ ตอนที่ ๑๖ ราชกิจจานุเบกษา ๘ มีนาคม ๒๔๘๗

(๑) ได้ปริญญาเอกของมหาวิทยาลัยนี้ หรือเทียบเท่ากันในสาขาวิชาที่มีการสอนในมหาวิทยาลัยนี้ และได้ทำการสอนวิชาในมหาวิทยาลัยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี หรือ

(๒) ได้ปริญญาชั้นใดชั้นหนึ่งของมหาวิทยาลัยนี้ หรือเทียบเท่ากันในสาขาวิชาที่มีการสอนในมหาวิทยาลัยนี้ และได้ทำการค้นคว้างานได้ผลดีเป็นพิเศษในสาขาวิชาที่มีการสอนในมหาวิทยาลัยนี้ หรือได้เคยดำรงตำแหน่งคณบดีในมหาวิทยาลัยนี้มาแล้วด้วยความเรียบร้อย หรือ

(๓) เป็นรองศาสตราจารย์ซึ่งได้เคยดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกวิชาในมหาวิทยาลัยนี้มาแล้วด้วยความเรียบร้อยไม่น้อยกว่าสองปี หรือเป็นรองศาสตราจารย์ในมหาวิทยาลัยนี้มาแล้วไม่น้อยกว่าสี่ปี และปฏิบัติราชการเป็นผลดี หรือ

(๔) ได้ปริญญาชั้นใดชั้นหนึ่งของมหาวิทยาลัยนี้ หรือเทียบเท่ากันในสาขาวิชาที่มีการสอนในมหาวิทยาลัยนี้ และได้แสดงความสามารถเป็นพิเศษในการสอนในมหาวิทยาลัยนี้รวมเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบห้าปี”

เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๑๖ ราชกิจจานุเบกษา ๘ มีนาคม ๒๔๙๗

มาตรา ๑๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๗ ทวิ มาตรา ๒๗ ตรี และมาตรา ๒๗ จัตวา แห่งพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๔๙๖

“มาตรา ๒๗ ทวิ รองศาสตราจารย์นั้นจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งขึ้นโดยคำแนะนำของสภามหาวิทยาลัยจากผู้มีคุณวุฒิดังต่อไปนี้

(๑) ได้ปริญญาเอกของมหาวิทยาลัยนี้ หรือเทียบเท่ากันในสาขาวิชาที่มีการสอนในมหาวิทยาลัยนี้ และได้ทำการสอนวิชาในมหาวิทยาลัยมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี หรือ

(๒) ได้ปริญญาชั้นใดชั้นหนึ่งของมหาวิทยาลัยนี้ หรือเทียบเท่ากันในสาขาวิชาที่มีการสอนในมหาวิทยาลัยนี้ และได้เคยดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกอิสระ หรือหัวหน้าแผนกวิชาในมหาวิทยาลัยมาแล้วด้วยความเรียบร้อยไม่น้อยกว่าสองปี หรือ

(๓) เป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ซึ่งได้เคยดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกวิชาในมหาวิทยาลัยมาแล้วด้วยความเรียบร้อยไม่น้อยกว่าสองปี หรือเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ในมหาวิทยาลัยนี้มาแล้วไม่น้อยกว่าสี่ปี และปฏิบัติราชการเป็นผลดี หรือ

เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๑๖ ราชกิจจานุเบกษา ๕ มีนาคม ๒๔๕๗

(๔) ได้ปริญญาชั้นใดชั้นหนึ่งของมหาวิทยาลัยชั้น หรือเทียบเท่ากันในสาขาวิชาที่มีการสอนในมหาวิทยาลัย และได้แสดงความสามารถเป็นพิเศษในการสอนในมหาวิทยาลัย รวมเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบปี หรือได้รับราชการมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบห้าปี และได้แสดงความสามารถในการสอนในมหาวิทยาลัย หรือสถานศึกษาชั้นสูงของกระทรวงใด กระทรวงหนึ่งมาแล้ว

มาตรา ๒๓ ตริ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชั้น ให้แต่งตั้งจากผู้สมควรดังต่อไปนี้

(๑) ได้ปริญญาเอกของมหาวิทยาลัยชั้น หรือเทียบเท่ากันในสาขาวิชาที่มีการสอนในมหาวิทยาลัยชั้น และได้ทำการสอนในมหาวิทยาลัยมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปี หรือ

(๒) ได้ปริญญาชั้นใดชั้นหนึ่งของมหาวิทยาลัยชั้น หรือเทียบเท่ากันในสาขาวิชาที่มีการสอนในมหาวิทยาลัยชั้น และได้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกวิชามาแล้วด้วยความเรียบร้อย ไม่น้อยกว่าหนึ่งปี หรือเคยเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยมาแล้วรวมเป็นเวลาไม่น้อยกว่าเจ็ดปี หรือเคยรับราชการมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบห้าปี

เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๑๖ ราชกิจจานุเบกษา ๕ มีนาคม ๒๔๙๗

มาตรา ๒๗ จัดว่า อาจารย์มีสองประเภท คือ อาจารย์ประจำ และอาจารย์พิเศษ

อาจารย์ประจำนั้น ให้แต่งตั้งจากผู้ที่ได้รับปริญญาชั้นใดชั้นหนึ่งของมหาวิทยาลัยนี้ หรือเทียบเท่ากันในสาขาที่มีการสอนในมหาวิทยาลัยนี้

อาจารย์พิเศษนั้น ให้อธิการบดีแต่งตั้งขึ้นประจำปีการศึกษา ตามคำแนะนำของคณบดี หรือหัวหน้าแผนกอิสระ”

มาตรา ๑๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๘ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๔๘๖

“มาตรา ๒๘ ทวิ เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน จะตราพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็ได้

พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวในวรรคแรก ให้แบ่งส่วนราชการออกเป็นสำนักงานเลขาธิการ และคณะต่าง ๆ มีฐานะอย่างเดียวกับกรม และให้เลขาธิการและคณบดีมีอำนาจบังคับบัญชา ให้บำเหน็จ ลงโทษ บรรลุ แต่งตั้ง และถอด

เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๑๖ ราชกิจจานุเบกษา ๕ มีนาคม ๒๔๕๗

ถอนข้าราชการได้เช่นเดียวกับอธิบดี แต่เมื่อได้ดำเนินการไปแล้วอย่างใด ให้เสนอไปยังอธิการบดี และให้อธิการบดีมีอำนาจเพิกถอน หรือส่งเปลี่ยนแปลงได้

ส่วนราชการของแผนกอิสระจะให้มีฐานะอย่างเดียวกับกรมหรือกอง ก็ให้กำหนดตามคุณภาพและปริมาณของงาน โดยให้ระบุงการเทียบฐานะไว้ในพระราชกฤษฎีกา ในกรณีเช่นนี้ ให้ผู้บังคับบัญชาของส่วนราชการที่มีฐานะอย่างเดียวกับกรมหรือกอง มีอำนาจบังคับบัญชา ให้บำเหน็จ ลงโทษ บรรจุ แต่งตั้ง และถอดถอนข้าราชการได้เช่นเดียวกับอธิบดี หรือหัวหน้ากอง แล้วแต่กรณี แต่เมื่อได้ดำเนินการไปแล้วอย่างใด ให้เสนอไปยังอธิการบดี และให้อธิการบดีมีอำนาจเพิกถอน หรือส่งเปลี่ยนแปลงได้

ส่วนราชการของสำนักงานเลขาธิการ และคณะต่าง ๆ จะให้มีฐานะอย่างเดียวกับกอง หรือแผนก ก็ให้กำหนดตามคุณภาพและปริมาณของงาน โดยให้ระบุงการเทียบฐานะไว้ในพระราชกฤษฎีกา ในกรณีเช่นนี้ ให้ผู้บังคับบัญชาของส่วนราชการที่มีฐานะอย่างเดียวกันกับกอง หรือแผนก มีอำนาจ

เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๑๖ ราชกิจจานุเบกษา ๕ มีนาคม ๒๔๙๗

บังคับบัญชา ให้บำเหน็จ ลงโทษ บรรจุ แต่งตั้ง และถอดถอนข้าราชการได้เช่นเดียวกับหัวหน้ากอง หรือหัวหน้าแผนกแล้วแต่กรณี แต่เมื่อได้ดำเนินการไปแล้วอย่างใด ให้เสนอไปยังเลขาธิการ หรือคนบด และให้เลขาธิการหรือคนบด มีอำนาจเพิกถอน หรือสั่งเปลี่ยนแปลงได้”

มาตรา ๒๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๔๘๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๐ ปริญญาบัณฑิต มีสามชั้น คือ

เอก เรียกว่า ดุษฎีบัณฑิต ใช้อักษรย่อว่า ด.

โท „ มหาบัณฑิต „ ม.

ตรี „ บัณฑิต „ บ.

ปริญญาตรีแบ่งเป็นเกียรติปริญญาอันดับหนึ่ง อันดับสอง และธรรมดา”

มาตรา ๒๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๐ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๔๘๖

เล่ม ๓๑ ตอนที่ ๑๖ ราชกิจจานุเบกษา ๕ มีนาคม ๒๔๕๗

“ มาตรา ๓๐ ทวิ นอกจากการศึกษาเพื่ออนุปริญา หรือ
 ปริญาแล้ว มหาวิทยาลัยอาจจัดให้มีการศึกษาและการ
 สอบไล่เพื่อได้ประกาศนียบัตรอย่างอื่นได้ การศึกษานั้นจะจัด
 ให้เป็นวิทยาลัย หรือแผนกวิชาอิสระ จะให้ขึ้นต่อคณะใด
 หรือขึ้นต่อมหาวิทยาลัยก็ได้ ”

การตั้ง หรือเลิกมหาวิทยาลัย หรือแผนกวิชาอิสระ และ
 การเทียบประกาศนียบัตรของวิทยาลัย หรือแผนกวิชาอิสระ
 เท่ากับอนุปริญา หรือปริญาใด ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ”

มาตรา ๒๒ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นหมวด ๔ และเป็น
 มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๔๔๖

“ หมวด ๔

ครูวิทยฐานะ เข้มวิทยฐานะ และเครื่องแบบนิสิต

มาตรา ๓๔ ครูวิทยฐานะหรือเข้มวิทยฐานะ เป็นเครื่อง
 หมายถึงวิทยฐานะตามที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด

มาตรา ๓๕ ลักษณะ ชนิด ประเภท และส่วนประกอบ
 ของครูวิทยฐานะ เข้มวิทยฐานะ หรือเครื่องแบบนิสิต จะ

เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๑๖ ราชกิจจานุเบกษา ๕ มีนาคม ๒๔๘๗

สมควรหรือไม่ อย่างไร ให้ผู้ใดใช้ในโอกาสใด โดยเงื่อนไขอย่างไร ให้เป็นไปตามที่ได้กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๓๖ ผู้ใดใช้ครุฑวิหิตฐานะ เข็มวิหิตฐานะ เครื่องแบบนิสิต ปริณญา อักษรย่อปริณญา อนุปริณญา หรือประกาศนียบัตรของมหาวิทยาลัยนี้ โดยไม่มีสิทธิ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือทั้งปรับทั้งจำ ”

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๒๓ ให้ผู้ที่ทำการสอนประจำในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก่อนใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้ เป็นผู้สอนตามพระราชบัญญัติต่อไป

มาตรา ๒๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๑๖ ราชกิจจานุเบกษา ๕ มีนาคม ๒๔๙๗

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ:— เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ พระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๔๘๖ ได้แก้ไขเพิ่มเติมมาตั้งแต่ครั้งแล้ว แต่ก็ยังมีความจำเป็นที่จะต้องเร่งรัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยนี้ให้เจริญก้าวหน้าตามนโยบายของรัฐบาล และได้ขยายกิจการในด้านการศึกษาของมหาวิทยาลัยนี้ให้สัมพันธ์กับความต้องการของประเทศชาติ ทั้งเพื่อวางระเบียบเกี่ยวกับมาตรฐานสำหรับคณาจารย์ อาจารย์ ฯลฯ ตลอดจนวางระเบียบเกี่ยวกับทรัพย์สินของมหาวิทยาลัยให้เรียบร้อยและรัดกุมยิ่งขึ้น.